

Το να επιθυμούμε να είμαστε ενήμεροι για τις παγκόσμιες εξελίξεις σε βασικούς τομείς της ζωής, είναι κάτι όχι μόνο υγιές, αλλά και ελπιδοφόρο, μιας και η έγκαιρη και ορθή πληροφόρηση δίνει την δυνατότητα στην διαμόρφωση ενός πιο ικανού βαθμού ενεργοποίησης, συμμετοχικότητας και έλλογης διαχείρισης της εκάστοτε πραγματικότητας. Γνωρίζουμε καλά πως η πληροφορία ‘τρέχει’, αλλά και πως μπορεί να ανακοπεί η πορεία της και να μην φθάσει τελικά στον ‘προορισμό’ της. Εξ ίσου καλά γνωρίζουμε πως η πληροφορία ‘διαρρέει’ με την ίδια λίγο – πολύ ευκολία που μπορεί, σε άλλες περιπτώσεις, να ‘κλειστεί’ ερμητικά, προκειμένου να μην υπάρχει πρόσβαση σ’ αυτήν. Αυτές οι...κινήσεις συνοδεύονται πάντοτε από την ενέργεια της υποκειμενικής θέασης της πραγματικότητας και από ενέργειες ποικίλων συμφερόντων και στόχων.

Η πηγή της πληροφόρησης παίζει σημαντικότερο ρόλο, μιας και η αξιοπιστία είναι ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αφορούν στο ζήτημα αυτό. Ωστόσο, ακόμα κι αυτό το πρόβλημα μοιάζει ως κάτι ελάχιστο μπροστά στην τραγική αδιαφορία που επιδεικνύουν ολοένα και περισσότερο οι άνθρωποι σε σχέση με το δικαίωμά τους στην αλήθεια και στην ελευθερία. Κάτι τέτοιο ακούγεται, βέβαια, κάπως αντιφατικό ιδιαίτερα στις μέρες μας, όπου όλο και περισσότεροι άνθρωποι ‘παρουσιάζονται’, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, να ενεργοποιούνται – ατομικά και συλλογικά – διαμαρτυρόμενοι για τις ποικίλες αθλιότητες που υφίστανται πάνω στον πλανήτη μας. Δεν χρειάζονται, βέβαια, μόνον οι δημοσιοποιημένες διαμαρτυρίες, προκειμένου να αλλάξουν κάποια πράγματα, αλλά αυτές αποτελούν έτσι κι αλλιώς μια πιο ‘αδρή’ απόδειξη για την αντίδραση που μπορεί να υπάρξει έναντι κάποιων άλλων δράσεων.

Έτσι και ο τρόπος με τον οποίο ‘αφηνόμαστε’ να ενημερωνόμαστε για το τι συμβαίνει γύρω μας, αποτελεί, υπό μια έννοια, μια αντίδραση σε σχέση με την δράση αυτή καθεαυτή της πληροφόρησής μας, όπως αυτή επιχειρείται, είτε από άλλους προς εμάς, είτε από εμάς τους ίδιους. Ο τρόπος, με τον οποίο φθάνει ως εμάς μια πληροφορία, παίζει σπουδαίο ρόλο, μιας και ο στόχος, για τον οποίο αυτή καθίσταται ‘γνωστή’, δεν είναι πάντοτε ούτε σαφής ούτε εμφανής. Τούτο σημαίνει πως πολλές φορές η ίδια η πληροφορία έχει μια σαφώς υποδεέστερη αξία έναντι των αντιδράσεων στις οποίες στοχεύει αυτός που την ‘έθεσε σε κίνηση’. Σ’ αυτό δε το σημείο συναντούμε την πιο ουσιαστική εσωτερική διαφορά μεταξύ της πληροφορίας / πληροφόρησης κι αυτής τούτης της γνώσης. Η γνώση αφορά λίγο – πολύ σε μια απολυτότητα, μια σταθερά, σε αντίθεση με την πληροφορία / πληροφόρηση όπου χαρακτηρίζεται από μια ποικιλομορφία σχέσεων και κινήσεων. Αυτός δε είναι ο λόγος για τον οποίο η γνώση, αν ‘κατακτηθεί’, δεν αμφισβητείται απ’ αυτόν που έφθασε σ’ αυτήν, αλλά από τους άλλους, ενώ, σε ό,τι αφορά στην πληροφορία / πληροφόρηση, η επιφυλακτικότητα, παρόλο που θα έπρεπε να είναι ενεργός παράγοντας κατά την πορεία μας προς την αλήθεια, δεν αποτελεί ιδιαίτερα συνήθη κίνηση.

Στο σημείο αυτό ίσως να είναι πολλοί εκείνοι που έχουν σχηματίσει μια σαφώς αντίθετη άποψη επί του θέματος, ιδίως στην εποχή μας, όπου όλα ‘φαίνονται’ πως αμφισβητούνται και που οι άνθρωποι, έχοντας... ‘ξυπνήσει’, καταλαβαίνουν, ισχυρίζονται, ολοένα και περισσότεροι, πολύ πιο εύκολα πού υπάρχει αλήθεια και πού όχι.

Η αλήθεια είναι πως, ναι, έχουμε... ‘ξυπνήσει’, αλλά το ερώτημα ακόμα αιωρείται: σε τίνος το όνειρο; Η... ‘αφύπνισή’ μας, ατομικά και συλλογικά, μας έχει καταστήσει ικανούς να φιλτράρουμε έλλογα τις πληροφορίες που φθάνουν έως εμάς; Μας έχει καταστήσει ικανούς να επιλέγουμε έλλογα την πληροφόρησή μας; Θα μπορούσαμε δε να πούμε: μας έχει καταστήσει ικανούς όντως να επιλέγουμε την πληροφόρησή μας, προκειμένου κατόπιν να την διαχειριστούμε έλλογα; Οι απαντήσεις σ’ αυτά τα ερωτήματα (και όχι μόνον) απαιτούν μια συγκεκριμένη γνώση

περί της ελευθερίας μας και της αλήθειας. Κι εδώ το ζήτημα γίνεται, αυτόματα, ακόμα πιο πολύπλοκο, μιας και ο βαθμός της ανελευθερίας μας δεν είναι ακόμα προσεγγίσιμος, ιδιαίτερα στις μέρες μας που ολοένα και περισσότερο κραυγάζουμε με περηφάνια για το πόσο ελεύθεροι είμαστε.

Στην εποχή μας, αυτό που συμβαίνει σήμερα στην μία άκρη του κόσμου έχουμε την δυνατότητα να το πληροφορηθούμε σχεδόν την ίδια στιγμή όντας στην άλλη πλευρά. Η ταχύτητα που εξαπλώνονται πλέον τα πράγματα, που διαδίδονται οι πληροφορίες, είναι όντως πολύ μεγάλη. Όμως δεν είναι η ταχύτητα μάρτυρας της δικής μας ελευθερίας ή επιβεβαιωτής της αλήθειας. Χρειαζόμαστε περιβάλλον ελεύθερο, προκειμένου να είμαστε και να ζήσουμε ελεύθεροι. Χρειαζόμαστε περιβάλλον αληθινό, προκειμένου να είμαστε αληθινοί και να ζήσουμε αληθινά. Γνωρίζουμε καλά ότι δεν ζούμε ακόμα σε τέτοιο περιβάλλον. Κατά συνέπεια, αναγνωρίζουμε σαφώς, τουλάχιστον μέσα στα βάθη του εαυτού μας, πως χρειαζόμαστε την γνώση εκείνη που απαιτείται προκειμένου να μην χειραγωγούμαστε.

Οι διαβαθμίσεις της χειραγωγήσης είναι πολλές, και θύματά της είναι όλοι εκείνοι που θέλουν να πιστεύουν ότι η πληροφορία είναι γνώση και πως η πληροφόρησή τους, η επιθυμία τους ή η ικανότητά τους, να ενημερώνονται, τους κατατάσσει αυτόματα στην κατηγορία των επαϊόντων, εκείνων που κατέχουν την γνώση. Θύματά της είναι όλοι εκείνοι που αφήνονται να πιστεύουν, που εκπαιδεύονται να πιστεύουν, ότι η δύναμη της πληροφορίας και της πληροφόρησης είναι ίση με την δύναμη της γνώσης και, συνεπώς, το να φθάνει μια πληροφορία ως αυτούς ισοδυναμεί με το παν.

Η πληροφορία και η πληροφόρηση έχουν μέσα τους όντως μια δύναμη. Η δύναμη αυτή είναι όντως μεγάλη, αλλά δεν παύει να είναι μια δύναμη επικουρική πάνω στον δρόμο της γνώσης. Χωρίς την πληροφόρηση δεν μπορούμε να οδηγηθούμε στην γνώση, γιατί από την στιγμή που,

συνειδητά ή ασυνειδητα, θα αποφασίσουμε να γνωρίσουμε, η πληροφόρησή μας θα αυξάνεται και οι πληροφορίες θα έρχονται ως εμάς βροχηδόν, όχι ως απλά... 'συλλεκτικά' στοιχεία, αλλά ως δεδομένα αξιολόγησης, ως στοιχεία για περαιτέρω έρευνα, ως τροφή για ολοένα και περισσότερο συλλογισμό, ως ερεθίσματα για μεγαλύτερες δραστηριοποιήσεις.

Σε μια προσπάθεια μιας πιο διευρυμένης συνειδητότητας, ας συλλογιζόμαστε ολοένα και πιο τακτικά για το 'περιβάλλον' μας, τους 'άλλους' και τον 'εαυτό' μας. Πέρα από κάθε... πειρασμό κριτικής, παγκόσμιο νόσημα όλων των εποχών, ας θέσουμε ενώπιον του εαυτού μας όχι 'ευφυολογίες', αλλά τα προφανή ερωτήματα ενός έλλογου όντος: "Ποιες πληροφορίες επιτρέπω να εισέλθουν μέσα μου και να επηρεάζουν, εν τέλει, την ζωή μου; Ποια είναι η πηγή της πληροφόρησής μου και πόσο αξιόπιστη είναι; Ποια είναι η αντίδρασή μου σε σχέση με τις πληροφορίες που επιτρέπω να λαμβάνω; Είμαι τελικά ενεργός άνθρωπος στην μέχρι τώρα ζωή μου; Ποια είναι η σχέση μεταξύ του θετικού ή αρνητικού προσανατολισμού μου στην καθημερινή μου ζωή και της πληροφόρησης που επιτρέπω να λαμβάνω;» κλπ....

Δεν είναι απαραίτητο να απαντήσουμε σήμερα, είναι ωστόσο αναγκαίο να δράσουμε. Πάντα, μεταξύ μιας... καλής θεωρητικής απάντησης και μιας θετικά προσανατολισμένης δράσης, πρέπει να επιλέγουμε την ενέργεια εκείνη που θα μας προσφέρει περισσότερες δυνατότητες για γνώση, ελευθερία κι αλήθεια. Μήπως άραγε αυτές δεν είναι κι οι τρεις ποιότητες της 'χαμένης πνευματικής αξιοπρέπειάς μας';

Χριστίνα Αρνή □